

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. OREST BUCEVSCI
Telefon 13—74

Observări actuale

O constatare fără contradicere. Lumea e cuprinsă de mamonism. E cuprinsă de patima câștigului, a câștigului ușor, de fuga după avuție și bani.

Acest mamonism e cu atâta mai periculos, cu cât nu recere numai decât pradă la drumul mare pentru a ajunge la bani, ci recere o luptă de pradă pe alt teren, care înșeală mai ușor conștiința și întuneacă gândurile curate.

Exploatarea șireată a coniucturei politice, exploatarea nemiloasă a populației prin aventuri de câștig pe teren bancar și economic forestier, la aparență un mijloc de câștig iertat și cinstit, îl fac pe omul sărac, să devie peste noapte — om bogat cu trecere și stăpân pe situație.

Banul e ceva impersonal. Trece tăcut din buzunarul unuia în al celui alt și nu povestește nimic de soarta celui, dela care a eșit. Nu varsă nici o lacrimă de durere, dacă în urmă lasă jale și plâns, nu scapă nici nu oftat, ba nu șoptește nici un blăstăm asupra celui, ce-l iacu nedreptul. Mai ales azi, când prețurile pică și se urcă vertiginos de la o zi la alta, cine poate calcula cu urmările? Speculațiuni, transacțiuni, greve la lucrători și cereri la funcționari pentru urcări de plată și salariu — cine se mai cunoaște unde e margina dreptății și nedreptății?

Și e mai tragică soarta, că nu decade numai un grup disparent, ci că duhul acest rău al mamonismului a cuprins grosul omenirii și că îl face pe fiecare să creadă, că trebuie să se facă părtaș de aceste momeli.

Suntem conștienți de aceasta situație? Cred, că da! Atunci care ar fi calea cea adevărată de apucat?

Ni se pare, că eliberarea sufletului ome-

nesc de duhul, care l'a cuprins.

Avem nevoie de încarnarea ideilor creștine în cugete și în simțiri, avem nevoie să curățim inima de molozul omenesc, pe care cultura prea mare a secolilor din urma l-a depozitat aici.

Avem nevoie să ne întoarcem la duhul vechiu al creștinismului, al sf. părinți, al martirilor și mucenicilor. Nu în înțelesul ridicol de a îmbrăca sărăcia, sau chiar a o căuta, ci cum zice binecunoscutul Förster: „Dacă voești să nimicești idolatria aurului, atunci e necesară mai întâi nimicirea voinței tiranice în om, de a avea tot ce crede și dorește! Trebuie să-l aduci pe omul sărac la înțelegerea, că sărăcia, care formează în internul său totdeauna ghimpele depresiunii sufletești, nu-i o pedeapsă“.

Lumea această, așa rea cum este, strigă singură după îndreptare, deoarece cunoaște fărădelegile mânelor sale și simțește atotputernicia Tatălui ceresc. Din multe părți simțim valuri și unde religioase, cari tind spre largire. Dau în cale însă peste multe diguri artificiale și puternice, cari le opresc.

Noi preoții, trăind și simțind însuși aceste nevoi, vom ajuta cu dragoste pe frații noștri, ferindu-ne de a lucra numai funcționari ai lui Dumnezeu, plătiți rău de stat, ci ca slujitorii și păstorii cei adevărați, cari își pun sufletul pentru oi. Pentru aceea, ne vom înarma cu acea încredere în Dumnezeu, care a cerut-o El dela aceia, pe cari i-a trimis în lume fără al doilea straiu, fără pungă și fără toiag, precum și cu acele înălțătoare învățături ale Mântuitorului, când a zis că, „Tatăl vostru știe toate câte vă trebuiesc; căutați drept aceea mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte vi se vor adauge voauă“.

Pr. G. Negură.

(Bucovina.)

PREDICĂ

(Duminica 28-a după Rusalii)

Luatați aminte cu destulă evlavie sufletească la ceea ce s'a spus în sf. Evanghelie de astăzi? Auzitați că un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți la masă trimițându-și sluga sa să le spună celor chemați: *veniți că iată gata sunt toate.*

Și cine nu se bucură când este chemat la o cină mare, căci doar' acolo e desfătare și multă voie bună. Dar' iată că cei chemați la această cină nu se duc fiind cu toți cuprinși de grijile lor cele lumești.

Unul se lapadă zicând că țarină și-a cumpărat și are lipsă să iasă s'o vadă. Al doilea se lapadă zicând, că părechi de boi cinci a cumpărat și merge să-i ispitească. Al treilea spune că muere și-a luat și pentru aceasta nu poate merge și așa toți se roagă de iertare fiindcă nu pot merge la cină.

Mare necuviință este aceasta față de cel ce-i chiamă la cină, fiindcă stăpânul le arată lor dragoste și prietenie, iar ei răspund cu nepăsare și dispreț.

Când i-a spus sluga stăpânului, că cei chemați se lapadă cu toții de cina lui, el i-a poruncit zicând: ieși la răspântiile și ulițile cetății și săracii și bolnavii și schiopii și orbii să-i aduci aicea.

Și întorcându-se sluga a zis: Doamne s'a făcut precum ai poruncit și încă mai este loc, și a zis Domnul către slugă: ieși la drumuri și la garduri și-i silește să intre ca să se umplă casa mea. Că zic vouă, că nici unul din bărbații aceia ce erau chemați, nu vor gusta cina mea, că mulți sunt chemați, dară puțini aleși (Matei XX, 16).

Iubiților! Prin omul care a făcut cina se înțelege însuși Dumnezeu, iar prin cină se înțelege Împărăția lui Dumnezeu, iar' prin sluga trimisă ca să cheme la cină se înțelege Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Chiemarea aceasta la cina Domnului s'a făcut înainte de venirea lui Hristos prin proroci, iar după aceea prin însuși Fiul lui Dumnezeu prin Isus Hristos.

Noi suntem chemați zilnic la cina Domnului, la Împărăția lui Dumnezeu. Chiema-

rea aceasta se face în legea noastră creștinească prin preoți și prin slujbele sfinte pe cari aceștia le fac în Biserica Domnului.

Dar' puțini oameni ascultă și iau în seamă aceasta chiemare pentru că cei mai mulți, nu se pot despărți de bunătățile lumești, și slujesc numai trupului și sătanei iar nu lui Dumnezeu. Cei mulți dintre oamenii vremii acesteia nu se pot lăsa de cele lumești în schimbul celor sufletești, pe cari bunătăți sufletești nu le văd și nu vreau să le înțeleagă. Oamenii de asfăzi uitându-și de Dumnezeu, nu iau în seamă poruncile lui și își văd zilnic tot numai de ale trupului, ca și când în viața viitoare, cu acestea vom merge înaintea judecării celei cerești. *Dar' ce va folosi omului dacă va dobândi lumea întreagă iar' sufletul și-l va pierde, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său, zice sfânta Scriptură.* (Matei DVI. 26, Luca IX. 25).

Nepăsarea omului cu privire la mântuirea sufletului său, nu poate fi cu nimica scuzată, cum se scuză cei chemați la cina din aceasta evanghelie, nici cu lipsa de timp, nici cu împlinirea datorințelor ce le are omul, nici cu alte piedeci. Nici unul din acei chemați nu va gusta din cina mea, zice Domnul. Nu, pentru că nici unul nu s'a făcut vrednic pe sine de cina sau de Împărăția lui Dumnezeu.

Mai curând vor intra săracii și ciungii, orbii și schiopii în Împărăția cerească, căci ei sunt mai aproape de Împărăția lui Dumnezeu, fiindcă trăind în suferințe și în năcazuri, nu-și uită așa curând de Dumnezeu ca cei sănătoși, cuprinși adeseori numai de grijile lumești.

V'aduceți aminte din Evanghelia bogatului și a săracului Lazar, care cerșia la ușa bogatului îmbuibat, că nu bogatul ci săracul Lazar a ajuns după moarte în sinul lui Avraam. *Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi,* zice Domnul. (Matei XI. 28).

Numai lăpădarea de sine și de grijile lumești aduce omului puțința ca să intre în Împărăția lui Dumnezeu, și aceasta să poate ajunge prin viață curată, fără de păcate și prin fapte bune creștinești. *Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acelea se vor adauge vouă,* zice Sf. Scriptură. (Mateiu VI. 33).

Dar' creștinii de azi nu caută să se apropie de Împărăția lui Dumnezeu nici măcar Dumineca sau în zile de sărbători, căci adeseori vedem bisericile goale, pe când oamenii își văd de petreceri prin cârcime, de ospete, de beții și de alte lucruri păcătoase.

Oamenii de azi nu mai ascultă nici de preoții bisericești, cari le spun și-i învață cuvântul lui Dumnezeu, cari îi îndeamnă să se ferească de păcate, să-și mărturisească păcatele, să se cuminece ca să se ușoreze de acele păcate, apoi să înceapă o viață creștinească, să facă fapte bune ca să fie vrednici de Împărăția lui Dumnezeu sau de cina la care i-a chemat Domnul din Evanghelia de azi.

Dar' față de acei creștini cari nu-și vor întocmi viața lor după poruncile lui Dumnezeu, iată ce zice sfânta Scriptură: *Cel ce se va rușina de mine și de cuvintele mele întru acest neam preacurvar și păcătos, de acela și Fiul omului se va rușina când va veni întru mărirea Părintelui său cu sfinții Ingeri.* (Marcu VIII. 38).

Cei mai tineri auzind acestea vor zice în gândul lor: noi mai avem vreme să ne pocăim, că vor veni bătrânețele și atunci ne vom ruga și ne vom pocăi și noi, până când suntem tineri avem doar lipsă să mai și petrecem. O ce mângăere nebună este aceasta! Cum adecă? ei să-și dea trupul și sufletul lor încă de tineri păcatelor și satanei? Nu iubiților, nu! Ci cu toții, bătrâni și tineri se ne întoarcem către Dumnezeu și să ne îndreptăm morauvrile, pentru-că altcum focul gheenei ne va mânca pe toți.

Să ne lepădăm deci de poftele cele trupești, de mâncări, de băuturi nesațioase, de buruean afurisită — diavolească numită tutun sau țâbac, de sudalme, de beții, de clevetiri de furături, de minciuni, de jurămintă, de tot felul de păcate cari sunt plăcute diavolului.

Dar, să ne lepădăm și de grijile avuțiilor cari azi mai ales au zăpăcit pe toată lumea, ca și pe cei chemați la cina din aceasta Evangheliie, pentru-că ascultați ce zice Sfânta Scriptură: *Deci așa fiecare dintre voi, care nu se lepădă de toate avuțiile sale nu poate fi învățacel al meu* (Luca XIV. 33).

Mulți oameni cred că avuția fericește pe om. Nici decum dragii mei! Avuția de cele mai multe ori nefericește sufletul celui bogat, nedându-i răgaz să cugete la Dumnezeu, ci făcându-se rob numai avuției sale, *Nebune, zice Domnul celui ce poartă grije numai de avuțiile sale, în astă noapte vor cere sufletul tău dela tine, dar cele ceai gătit ale cui vor fi?* (Luca XII. 20.)

Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde rugina și moliile le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați vouă comori în ceriu, unde nici rugina nici moliile nu le strică și unde furii nu le sapă nici le fură. Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră. (Mateiu VI. 19—21.) Amin! Pr. N. Todea.

Secta unitară din Transilvania.

Expunere istorică și combatere din punct de vedere dogmatic ortodox. (Teză de licență.) A. Gliga.

Urmare, din Nr. 39

VI.

3. Credem că sf. Scriptură este aceea putere dumnezeiască care ne îndreaptă la toată dreptatea și prin puterea căreia renaștem. E însă de lipsă pentru ca să ajungem dreptatea, să o căutăm noi într'una, pentru că sf. Scriptură nu influențează din afară, ci este scânteia sfântă ce lucră în noi, care a luat naștere din silință și voința noastră, pentru a ajunge flacăra dumnezeiască.

4. Credem că omul se naște pe deplin nevinovat, însă cu o fire aptă pentru primirea și a binelui și a răului și pentru că dispune de voință liberă își câștigă sau coroana virtuții sau haina neagră a păcatului. Dacă vrea să se ferească singur trebuie să se împodobească cu faptele bune ce le face, iar dacă păcătuiește, el singur își poartă păcatele și-și va trage consecințele. În ambele cazuri trebuie să ne încredem lui Dumnezeu, pentru-că deoparte dă ajutor pentru facerea binelui pe de altă parte iartă pe cel păcătos dacă acesta se căește de păcatele săvârșite. Exemplul vieții ni l'a dat Isus Christos însuși.

5. Credem că fundamentul împărăției dumnezeiești publicat de Isus este depus în biserică. Credem că evangheliul și în general sf. Scriptură e inspirată de Dzeu,

scrisă însă de oameni, cari au și dreptul să și-o explice după cum cred. Dela explicarea diferită s'au format diferite secte religioase, se formează și azi și au și tot dreptul să se formeze. Prin aceasta însă creștinismul nu se împarte, dacă se țin legile principale ale evangheliului și toate cele ce sunt cel mai bun zălog pentru primirea în împărăția lui Dumnezeu.

6. Credem că omul are nevoie și de forme externe (külső szertartásokra) prin cari își manifestă pietatea, pentru a da expresie sentimentelor sale religioase.

În schimb, acestor forme care alții le numesc sacrameinte — luate în sine noi nu le atribuim nici o însemnătate, dacă lipsește din ele ființa nutritoare, tendința nobilă, adevărata pietate, viața în frica lui Dumnezeu care să se vadă totdeauna și peste tot locul în fapte bune.

Susținem mai departe că numărul acestor forme (sacrameinte) nu trebuie înmulțit fără cauză, pentru că ușor pot preocupa toată atențiunea oamenilor, pe când pe lângă și prin sacrameinte atenția trebuie să fie îndreptată spre lucruri mai înalte și mai sfinte. Botezul și euharistia le cinștim mult cu toate că nu le atribuim nici o putere ascunsă; le îndeplinim cu bucurie parte ca poarta de intrare în creștinism (a keresz-tény egyházba való külső beavattatás szertartását) parte ca ospățul sfânt întru amintirea morții lui Isus.

7. Credem în nemurirea sufletului, în viața viitoare în care cei buni primesc răsplată iar cei răi pedeapsă.

Aceste sunt punctele fundamentale de credință ale unitarilor. Se poate vede din ele ușor și destul de clar prin ce se deosebește credința lor de a altor confesiuni creștine. Ei susțin a fi aflat adevărata credință, având mari speranțe pentru viitor, după cum vedem la pag. 136: „Noi nu susținem că al nostru ar fi purul adevăr, sau că feliicitatea ar fi numai în biserica noastră; dar aceea o putem susține cu tărie, că afară de noi nimeni nu caută cu suflet mai însetat adevărul, feliicitatea nimeni nu o dorește mai tare și că unitarismul încă numai acuma a început cucerirea inimilor însetate“.

Sf. Scriptură o impart și ei în Vechiul și Noul Testament. La Vechiul Testament

țin de apocrife cartea Tobia, Iudith, Baruch, Cartea înțelepciunii, Esdra 3-a și a 4-a, Cartea Macabeilor, Estir, Daniil și Rugăciunea lui Manasse.

Sf. Scriptură are după ei următoarele proprietăți: 1. Este cea mai deplină, pentru că exprimă toate acele lucruri, cari le pretinde Dumnezeu dela noi și care voește să le facă cu noi.

a) Ceea ce nu se cuprinde în sf. Script. aceea nu ne deobligă nimeni a face. Cele ce sunt însă cuprinse acelea nu se pot nega.

b) Sinoadele atât ecumenice cât și locale, apoi adunările, n'au avut nici un drept de a introduce canoane spre feliicitate, pentru că Scriptura cuprinde tot ceea ce Dumnezeu a voit dela noi.

c) Sf. Scriptură n'are nevoie de tradiție. Cele ce nu sunt în Scriptură nici ca formă de adaus nu e permis a le primi (Gal. 1, 7-9) pentru că Dumnezeu a spus în sf. Scriptură atât cât a voit; a voit însă atât cât a fost de lipsă pentru noi (I. Tim. 2, 2).

A doua proprietate a Scripturei este claritatea. Când susținem că e clară, zicem că e clară asupra acelor chestiuni, cari sunt necesare pentru feliicitatea noastră. Sunt și unele locuri cari par întunecoase, mai ales pentru cei neștiutori, însă totuși sunt înțelegătoare. Cauzele cari împiedecă înțelegerea ar fi iubirea sau ura către unul sau alt obiect (Ioan 5, 40-44), (Petru 3, 16). Să nu se mire deci nimeni dacă sf. Scr. cu toată claritatea ei, nu este bine înțeleasă de mulți și are atâți explicatori în toate timpurile. Din aceasta reiese că ea trebuie nu numai ascultată, dar și citită de cei ce o știu citi (Art. 4, 10-11).

Explicarea o fac de preferință după înțelesul verbal. Ei spun că explicarea are atâtea înțelesuri câte a voit și vrea Dumnezeu. Admit și înțelesuri tropologice, alegorice și analogice cari însă nu se pot aplica toate deodată.

Urmează doctrina lor despre Dumnezeu. Aici vom expune întâi doctrina lor, pe urmă a noastră pentru evidenția marea lor greșală.

Doctrina despre ființa lui Dumnezeu conșună cu a bis. noastre, susținând că Dumnezeu este etern (Luca 16., 9, 2 Cor. 5., 1, Mar. 3, 29), spirit (1 Moz. 1, 26, Ioan

4, 24) simplu și invizibil (3 Tim. 1, 17, 1 Tim. 6, 16) lui Dumnezeu îi atribue ca și noi nu numai știință, ci și atotștiință care și-a însușit-o nu în urma științei ca ființele create, ci a văzut și cunoscut din etern la prima privire totul și toate, în înțelesul lor cel mai adânc, fie acele trecute (Luca 1., 72), prezente (Mt. 6., 28, 10., 29) ca opra lui și faptele oamenilor (1 Moz. 6., 5) sau gândurile lor ascunse (2 Cron. 20) sau posibile pentru că știe puterea sa fără margini sau viitoare pentru că lui îi atribue și preștiința.

Rezultă că Dumnezeu nu poate fi înșelat nici nu-i se poate ascunde ceva. Scripture îl numește și capul înțelepciunii, atotputernic pentru că nu cunoaște un lucru imposibil. Dumnezeu este omniprezent (F. ap. 13., 27) de unde rezultă că în ori ce loc și sub ori ce împrejurări faptele noastre să fie demne.

Dumnezeu e bun sau și cel mai bun față de noi, deci să-L iubim și noi din toate puterile, căci toate binefacerile ce se revarsă peste noi emană dela Dumnezeu, etc.

Unitarii la fel cu toți protestanții, neagă sf. tradițiune prin urmare aceasta este cauza că la documentarea argumentelor lor nu induc nici un citat din ea.

La unitatea lui Dumnezeu spun următoarele: „Abstrăgând dela dovezile din sf. Scr. chiar și rațiunea, mintea sănătoasă ne spune că există numai un singur Dumnezeu și afară de el nici unul. Aceluia cărui-a îi atribuim atâtea și atâtea însușiri alese și în care se întrunesc așa de armonios — la acela nu poate fi vorba de pluralitate ci de unul singur. Până aici consună întru toate la dovedirea unității lui Dumnezeu cu noi, pentru că și noi susținem unitatna lui Dumnezeu cu aceleași dovezi plus cele din tradițiune. Unitatea o demonstrăm și noi cu argumente foarte puternice pornind dela Eșire 20. 2, „Eu sunt Dl Dumnezeu tău... să nu-ți fie ție alți Dumnezei afară de mine“. Apoi Isaia 44, 6 „Eu sunt întâi și eu sunt după aceea și afară de mine nu este Dumnezeu“.

Dogma despre unitate o desvoaltă însuși Isus Christos prin cuvintele (Ioan 3 17) „aceasta este viața eternă ca să te cunoască pe tine unul adevăratul Dumne-

zeu și pe care l'ai trimis pe Isus Christos“ (1. Tim. 2., 5 „unul este Dumnezeu, unul și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni — omul Isus Christos“).

Deși la combatere nu ar fi cu cale de a-i combate cu argumente pe cari ei nu le recunosc, cu toate acestea noi vom folosi și aceste argumente pe lângă multele din sf. Scr. pentru că noi credem cu aceiași țărnie și în tradiție. Dar și cu ajutorul tradițiunii le întărim dogma lor până la un punct. Astfel Simbolul Niceo — Constantinopolitan începe cu cuvintele. „Cred întru unul Dumnezeu“. Sfinții părinți țin cu țărnie la dogma despre unitatea lui Dumnezeu provocându-se la:

1. Simțul cel nepreocupat comun omenesc.

2. La faptul că ideea monoteistică este ideea cea originală.

3. Concepțul omenesc că Dumnezeu este ființa cea mai perfectă după cum spune Tertulian: „Si Deus est, unicum esse necesse est și „Deus si non unus est, non est; guia dignius credimus non esse, quodcumque non ita fuerit, ut esse debebit“.

4. Se provoacă și la ordinea din univers care presupune un singur autor și

5. Dualismul îl arată plin de absurditățile cele mai mari.

Dar să vedem acuma ce susțin unitarii mai departe: Spun că Dumnezeu este unul dar nu în trei persoane. Ei nu-l pot închipui pe Dumnezeu unul întrețin în persoane sau mai bine zis nu recunosc dogma despre misterul sfintei treimi.

Recunosc atât că s'ar afla unele locuri în Scriptură cari ar dovedi o pluralitate, dar și acestor locuri le dau o interpretare favorabilă doctrinei lor. Cu susținerea dogmei despre unitatea lui Dumnezeu fără trinitatea persoanelor, se aduce o mare nedreptățire și jignire dogmei despre dumnezeitatea Fiului și a Duhului sfânt. Neadmițând dogma despre dumnezeirea Fiului, considerându-l deci mai mic — propagă subordinatismul. Chiar și punctului celui mai însemnat, — care dovedește egala dumnezeire a celor trei persoane dumnezești și anume „Mergând botezați-i pe ei în numele tatălui al Fiului și al sf. Duh“, îi dau altă explicare spunând numai atât,

că cuvintele aceste însoțitoare la actul botezului, înseamnă formula de introducere în credință, care s'a dat dela Tatăl, s'a publicat prin Fiul, întărit prin moartea sa și s'a pecetluit (megpecsételtett) prin Duhul sfânt.

Doctrina despre unul Dumnezeu și-o încheie astfel: „Venerarea și închinarea noastră să nu să împartă între mai mulți egali (Mt. 6. 24) ci să se mărginească cu inimă deplină la unul Dumnezeu (I. Petru 1, 21) la Tatăl, dela care și prin care sunt toate“ (I. Cor. 8. 5—6).

Ca combatere a acestei păreri greșite a unitarilor cu privire la Dumnezeu unul în ființă și unul în persoană, n'avem decât să înșirăm citatele tari și mult grăitoare cu ajutorul cărora își susține biserica noastră ortodoxă dogma despre Dumnezeu întreit în persoană sau misterul sf. treimi. Și noi suntem de o părere cu unitarii până la un punct, dacă îl considerăm pe Dumnezeu unul în ființă nedesvoltând mai departe doctrina întreagă despre Dumnezeu. Desvoltându-o însă mai departe prin aceasta ne deosebim radical de ei. Susținem că Dumnezeu este unul după ființă este însă tripersonal care se deseamnă prin numele: Tatăl, Fiul și sf. Duh și aceste trei persoane sunt acel Dumnezeu viu. Confesiunea ortodoxă part. I. raspuns la întreb. 7 zice: „Trebue să credem și să mărturisim că este un unic Dumnezeu care are să se adoreze în sf. treime și cumcă în dumnezeire este Tatăl principiul și originea Fiului și a sf. Duh“ iar la întrebarea 8 răspunde „trebue să se creadă că este un unic Dumnezeu în sfânta treime“ iar la întrebarea 9 răspunde „Dumnezeu este unul după natura și ființa sa, dară el este tripersonal... în una dumnezeire sunt trei persoane Tatăl, Fiul și sf. Duh.“

Doctrina despre Dumnezeu în trei persoane a fost viu discutată multe secole de-a rândul fără să se fi putut aduce vre-o schimbare credinței adevărate. Discuțiunile au luat naștere totdeauna din încercarea de a pătrunde mai bine această dogmă. De aici și multele rătăcirii după cum spune Augustin în de trinit. lib. I. cap. 3. 5. Nicăiri nu se rătăcește cu mai mare pericol, nimic alta nu se cearcă cu mai multă greutate, dară și nimic alta nu se află cu

mai multă fructuositate, decât adevărul dogmei despre sfta treime.

Intr' adevăr au fost și de aceia cari au rătăcit de la început, ca Monarhianii sau Antitrinitarii, Subordinațianii, Macedonienii și Triteiștii.

Doctrina adevărată se află expusă contra tuturor acestora în Simbolul lui Grigore taumaturgul, în simb. Niceo C. iară mai precis în simb. atanasian în următoarele: „Credința catolică este aceasta ca să venerăm pe un Dumnezeu în treime și treimea în unime, nici confundând persoanele nici separând ființa: căci alta este persoana Tatălui, alta a Fiului și alta a Duhului sfânt“.

Ființa cea nedespărțită subsistă în trei persoane Tatăl, Fiul și Duhul sfânt cari nu se pot confunda întreolaltă. Dară nici ființa nu se poate despărți în cele trei persoane dumnezești. Ființa celor trei persoane este una și aceeași prin urmare și cele trei persoane dumnezești sunt de ființă perfect deasemene și nu așa precum susțin unitarii noștri.

Doctrina despre treitatea persoanelor a fost deplin revelată numai în Test. Nou și anume de aceia așa de târziu pentru că în Test. Vechi iudeii erau amenințați de a pierde monoteismul înclinând adese spre politeism. Cu toate acestea se află și în Test. V. locuri cari vorbesc despre mai multe persoane în Dumnezeu, astfel este forma plurală a numelor cu care se numește Dumnezeu.

Unitarii explică acest loc astfel: De multeori aflăm pluralitate în cuvinte, cari însăși în sine nu pot conține o pluralitate (Marcu 4, 10. Luca 13, 13), apoi la Isaia 6, 3. „Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaoft, plin este ceriul și pământul de mărirea lui“. Ei spun că nici repetirea de trei ori a cuvântului „sfânt“ nu înseamnă o pluralitate în dzeire, ci după obiceiul limbii iudevești întărește numai, că unul Dumnezeu în judecățile lui este ales.

Noi aflăm în cuvintele acestea o indicare apriată a trinității persoanelor dzești pe lângă unitatea ființei. Apoi la Moisi (gen. 18. 1). Iehova se arată lui Avram la stejarul Mamvrei ca trei bărbați. Avraam a văzut trei oameni (adecă trei persoane ale lui Dumnezeu) i-a agrăit totuși în formă singulară.

La Mat. 27. 19, unde se dă mandatul de a învăța și boteza în numele Tatălui și Fiului și Duhului sfânt, noi împreună cu apostolii și sf. părinți susținem și înțelegem trei persoane dzești, pentru că ele au autoritatea, puterea și demnitatea spirituală.

Trinitatea persoanelor o aflăm determinat exprimată și la Ioan 5, 7: „Trei sunt cari mărturisesc în cer, Tatăl, Cuvântul și Duhul sfânt și acești trei una sunt.

Avem și locuri în care se arată persoanele dumnezești ca adevărate dar și deosebite de olaltă, așa la Luca 1, 35: „Duhul sfânt — zice ingerul Domnului către Maria — se va pogori peste tine și puterea celui Preainalt te va umbri, pentru aceea și sfântul ce se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu. Preinalt este Dumnezeu Tatăl, Dhuul sfânt care se pogoră peste Maria și Fiul care se conține din Fecioara“.

Apoi este locul în evanghelia lui Matei 3, 16-17, în care se spune despre botezul Domnului nostru Isus Christos. Aici ni-se înfățișează toate trei persoanele dumnezești ca deosebite și de sine stătătoare.

La Ioan 14, 16, „și eu voi ruga pe Tatăl și alt mângâitor va da vouă, ca să rămâe cu voi în etern, Duhul adevărului“ iară la c. 15, 26: „Când va veni mângâitorul, pe care îl voi trimite eu vouă dela Tatăl, Duhul adevărului, care dela Tatăl purcede, acela va mărturisi de mine“.

Tatăl se prezintă ca persoană reală deosebită de Fiul și de Duhul sfânt, căci „Fiul va ruga pe Tatăl ca să trimită pe Duhul sfânt“.

Existența celor trei persoane dumnezești ne-o dovedește faptul, că misterul sfintei Treimi a fost deja în primii secolii, un obiect al credinții.

Simboalele credinții, praxa bisericii, doxologia cea mică, cântarea cea de seară, apoi doctrina unanimă a sfinților părinți, toate arată existența alor trei persoane deosebite dumnezești, de o ființă însă.

Prin urmare doctrina unitarilor cade dela sine față de nenumăratele dovezi ce le avem, atât de numeroase, încât nici nu le putem înșira aici.

Ei recunosc că Dumnezeu este unul într-o persoană, în persoana Tatălui. Să vedem atunci ce susțin și spun că ar fi Fiul și apoi Duhul sfânt?

Test. Nou spun că este contractul ce l'a încheiat Dumnezeu cu oamenii prin Isus Christos. Încheietorii sunt Dumnezeu și genul omenesc. S'a încheiat pe de o parte din cauza înmulțirii păcatelor, iar pe de altă parte pentru scăparea de moartea veșnică.

Isus este deci mijlocitorul între Dumnezeu și oameni.

Știre personală. *P. S. S. Episcopul nostru Nicolae s'a reîntors din vizitațiile canonice făcute în Maramureș.*

Rectificare. În darea de samă despre „solemnitatea sfințirii bisericii ort. rom. din Dej“ pe care am publicat-o în numărul trecut al revistei noastre s'a strecurat o regretabilă omisiune. S'a omis din eroare să se scrie, că la banchetul ce s'a dat în cinstea *P. Sfințitului Episcop Nicolae*, a rostit între alți vorbitori o inimoasă cuvântare păr. protopop gr.-cat. *Marga. S.* Sa a vorbit cu însuflețire pledând pentru armonia și unitatea de vederi între frați. Au făcut o deosebită impresie cuvintele rostite cu atâta căldură din partea unui confrate preot, reprezentant marcant al bisericii unite în cadrul grandioasei solemnități săvârșită de Arhiepiscopul ortodoxe. Am regretat mult omisiunea strecurată prin eroare și cu cea mai mare plăcere facem loc cuvenitei rectificări.

Succesul a doi telegrafisti români. Cu mare solemnitate au fost împărțite zilele trecute la Como (Italia), premiile telegrafistilor reușiți la concursul internațional de telegrafie. Premiile au fost date de ministrul de comunicații al Italiei. Telegrafistului român Gheorghe Raitt, care a reușit întâiul, la aparatul „Baudot“, din 120 de concurenți, i s'a decernat, pe lângă premiul de 10 mii lire italiene și medalia de aur. Telegrafistul Panaitescu care a reușit al nouălea, din 880 de concurenți la aparatul „Hughes“, a fost decorat cu medalia de argint.

Un proces Socrate e pe cale să se judece la Atena. Un avocat din baroul de acolo a cerut Curții de casație revizia procesului Socrate, filosoful condamnat să bea otravă în anul 399 înaintea erei noastre. Avocatul grec pretinde că chiar după 2300 de ani, justiția are datoria, spre cinstea jurisprudenței helenice, de a declara nulă judecata de atunci. A declarat că va apăra pe Socrate gratuit și că-i va spăla memoria de falsele acuzații aduse împotriva-i de către martori fără valoare. Curtea a rămas să se pronunțe.

Sfințire de biserică. Duminică în 9 Octombrie a. c. să va sfinți cu mare solemnitate biserica nou zidită în *Moinești* (Zaul-de-Câmpie). P. S. Sa Episcopul nostru va fi însoțit la acest act măreț de câțiva membri ai Centrului episcopesc și de Corul Episcopiei.

Intinderea mișcării liberăcugetătoare în Austria. După războiul mondial, eșirea din biserica catolică austriacă a luat proporții destul de însemnate. Accastă mișcare a culminat în 1923, când s'au retras din biserica catolică 22.231 persoane. Anul trecut s'au declarat de confesiune liberă 14 mii de persoane. Anul acesta numărul liber cugețătorilor a crescut considerabil. Numai la Viena s'au declarat fără confesiune aproape 15.000 persoane. În acelaș timp a crescut și numărul copiilor din școli, cari s'au înscris fără confesiune. În anul școlar 1922/23 au fost la școlile din Viena 106 copii fără confesiune. În anul școlar trecut, numărul lor a ajuns la 2640.

Timbre noi. Administrația poștelor va înlocui timbrele poștale actuale cu altele noi și cu efigia Regelui Mihai. Vor fi puse în circulație cu începutul anului 1928.

Cutremure. Zilele trecute s'au simțit cutremure de pământ la Constanța, Iași, Chișinău și Cernăuți. La fel și în Crimeea.

Gemene. La Londra, s'au născut două gemene... Ele au stomacul comun și una trăiește în condițiuni foarte rele. Dacă starea ei nu se va îmbunătăți, se va încerca o operație pentru despărțirea celor două corpuri.

S'a regăsit cetatea patriarhului Avraam. „British-Museum“ comunică un raport foarte interesant asupra ultimelor lucrări de săpături din Ur în Caldea, orașul lui Avraam. Într'un deal ridicat de Nabuchodenosar s'a descoperit, pe o suprafață de 65 pe 45 de metri, câteva case separate de uliși strâmte. Ele aparțin epocii lui Avraam (1900—2100 ani înainte de Christos) și întru cât au fost îngropate la 6 metri sub foarte bine conservate.

Lansarea primelor 70 de avioane făcute în țară. Pe la jumătatea lunei Oct. va avea loc un mare meeting aerian pentru lansarea celor 70 de aeroplane, cari au fost construite de fabrica de avioane dela Sânpetru (Brașov). E prima comandă făcută de către Stat în țară.

popiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia publicare în „Renașterea“.

Parohia are 288 familii, cu 1140 suflete, gară, poștă în loc și următoarele venite:

1. Salar dela Stat.

2. Locuință în natură.

3. Sesiune parohială de 10 iughere teren cultivabil și competența anuală legală din o pădure de brad și fag de 56 iugh.

4. Dela fiecare familie o mierță de cucuruz, sau 60 lei, și o zi de lucru, sau 40 lei.

5. Stola obișnuită, stabilită de adunarea protopopească.

Concurenții își vor întocmi cererile în conformitate cu dispoz. art. 4 și 11 al Regul. în vigoare și le vor înainta oficiului nostru protopopesc.

Reghin, 15 Septembrie 1927.

Prtopop: *D. Antal.*

Nr. 393/1927.

3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa III. *Dumbrava*, protopopiatul Lăpuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele după acest post sunt următoarele.

1. Salarul legal dela Stat.

2. Sesiune parohială de 32 iug. grădină, arător, fânaș, pășune și pădure.

3. Două mierțe de cucuruz sfărâmat și o zi de clacă dela fiecare fum.

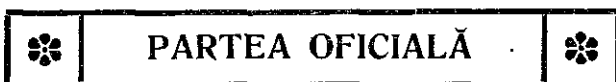
Pentru locuință preotul se va îngriji, se află o casă de închiriat cu supraedificatele economice. Preotul ales respective numit va trebui să domicilieze în comună.

Cererile se vor înainta oficiului protopopesc cu anexele convenite iar concurenții cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie pentru a predica și a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Lăpușului în conțelegere cu consiliul parohial.

Tg.-Lăpușului, la 12 Sept. 1927.

Protopop: *Z. Manu.*

Nr. 956—1927.

2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia *Stânceni* (Meșterhaza), din proto-